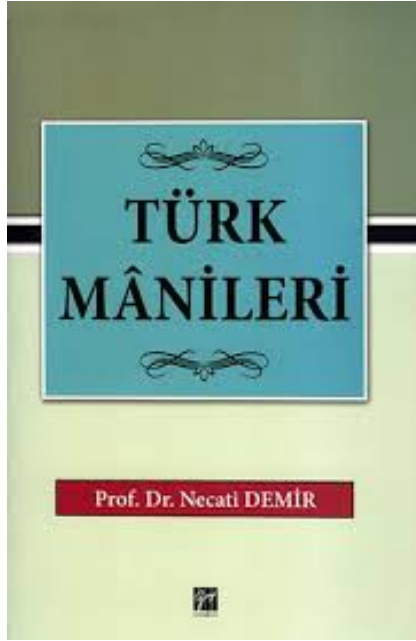

TÜRK KÜLTÜRÜNDEN BİR DEMET: “TÜRK MÂNİLERİ”**Prof. Dr. Necati Demir, *Türk Mânileri*, Gazi Kitabevi, Ankara 2013.***Esra Nur TİRYAKİ**

Kültür, bir millet veya topluluğa özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür. Tarihi ve toplumsal gelişme süreci içerisinde yaratılan maddi ve manevi değerlerin tamamıdır. Çok uzun bir geçmişe ve derinliğe sahip olan kültür, çok büyük bir zenginliğe ve köklü bir yapıya da sahiptir. Bu yüzden Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyetinin temelini yüksek Türk kültürü olarak belirlemiştir. Eğitimle şekillenen kültür, eğitimin olmadığı zamanlarda halkın tecrübeleriyle nesillere aktarıldı. Kültür unsurlarını, ninniler, çocuk oyunları, mâniler, masallar, fıkralar, atasözleri, efsaneler ve destanlar oluşturmaktadır. Demir, bu konudaki düşüncelerini kitabında şu şekilde ifade etmektedir: “*Bu eserler, aynı zamanda yazı dilinin en önemli*

belgeleridir. Türkçenin tarihi gelişmesinin araştırılmasında çok kıymetli malzemelerdir. Genellikle halk ağzından derlenip yazıya geçirildiği için dilin özelliklerini çok yönlü yansıtan bu yazılı metinler, tarihi Türkçe açısından adeta bir hazine durumundadır” (2013, s. 4). Bu hazinenin farkında olan Prof. Dr. Necati Demir, kültür unsurlarının mâniler kısmını “Türk Mânileri” adlı eserle canlandırmıştır.

Eser; *Sunuş, Ön Söz, Giriş, Mâniler, Sözlük ve Kaynak Şahıslar* bölümlerinden oluşmaktadır.

Sunuş bölümünde, kültür ve kültürün öneminden bahsedilerek, halk kültürü unsurları tanıtılmıştır. Türk kültür ürünlerinin tamamını derleme, kaynakları tarama, yazıya aktarma, değerlendirme, yayımlama ve çağa uyumunu sağlayarak eğitimde kullanma çalışması hakkında bilgi verilmiş, bu çalışmaları yapmadaki amaçlar maddeler hâlinde sunulmuştur.

* Arş. Gör., Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü – Hatay
esranurtiryaki@gmail.com

Ön Söz'de yazar, mânilerin derlenme, yazıya geçirilme süreci ve Türk Mânileri kitabının içeriğiyle ilgili bilgiler sunmuş, teşekkür kısmıyla bu bölümü sonlandırmıştır.

Giriş bölümünü, mâni hakkında kısa bir bilgi, mâni söyleme ve söyleyiş şekli, mânilerin konusu ve mânilerin dili oluşturmaktadır. Bu bölümde yer alan bilgiler mâni örnekleriyle desteklenerek okuyucuya sunulmuştur.

Bu bölümden sonra "*Mâniler*" bölümünde, 59 farklı ilden derlenen (*Elazığ, Sivas, Malatya, Bingöl, Ordu, Samsun, Gaziantep, Osmaniye, Tokat, Konya, Yozgat, Ankara, Kayseri, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Hatay, Bartın, Trabzon, Balıkesir, Adana, Kastamonu, Niğde, Antalya, Mersin, Aksaray, Çorum, Denizli, Giresun, Amasya, Afyon, Erzurum, Manisa, İstanbul, Burdur, Nevşehir, Aydın, Adıyaman, Isparta, Erzincan, Artvin, Gümüşhane, Bayburt, Muş, Batman, Tunceli, Rize, Denizli, Mardin, Kırşehir, Ağrı, İzmir, Adana, Sinop, Çorum, Tekirdağ, Iğdır, Düzce, Bolu, Muş*) 4068 mâniye yer verilmiştir. Bu ciltte alfabetik sıraya göre düzenlenen yedili hece ölçüsü ile söylenen mâniler bulunmaktadır. Mâniler yazıya geçirilirken, genellikle standart Türkiye Türkçesi ve aydın konuşması esas alınmıştır. Ancak standart Türkçe ile mâninin hece ölçüsü, redif ve kafiye özellikleri bozulacağı durumlarda ağız özelliklerine uyulmuştur:

Altın saatim şakşak
Dargınsak barışak
Yolumuz pek irak
Mektup ile konuşak

(*Bakiye Arslantürk - Samsun*)

Atma beni daş inan
Gözüm dolar yaş inan
Ben nereye gideyim
Şu sevdalı baş inan

(*Ali Yuvarlak - Ordu*)

Bu cildin içerisinde *Sözlük* kısmını, mânilerde geçen ve anlamlarının bilinmeyeceği düşünülen kelimeler oluşturmaktadır.

Kaynak şahısların adı, soyadı ve buldukları şehir her mâninin sonunda tek tek gösterilmiştir. *Kaynak Şahıslar* adlı bölümde ise, alfabetik sıraya göre dizilen kişi adları ve onlar hakkında ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Prof. Dr. Necati Demir'in Anadolu'nun bağrından süzülen ışıkların demeti olarak sunduğu bu eser, Türk Kültürünü temsil etmesi açısından önemlidir. Yazarın ifadesiyle, "*Türk Kültürü, Türk milletinin çalışkanlığı;*

yiğitliğı, hoş görüliğı, gönül zenginliğı, iç dünyasının derinliğı, temiz ruhu ve temiz yüzü, ekmeğindeki aşındaki bereketi, fitrî zekâsı, güzel sanatları sevmesi, dünya bilimine ve barışına katkısı ve asilliğinin kaynağıdır. Bu kültürün çağa ve günümüz yenilikleriyle uyumu sağlanarak yaygınlaştırılması ve eğitimde uygulanması adına Türk Mânileri bir hazine değerindedir.”

Prof. Dr. Necati Demir’e bu değerli hazineyi bizlerle paylaştığı için teşekkür ediyor, Türk Mânileri’nin diğer ciltlerinin de bir an önce yayımlanmasını diliyoruz.